

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № 01-00-38/

21-05-2018

На Ваш № КПВ-853-03-30/20.04.2018 г.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Вх. № КП-853-03-30
гана 21.05.2018 г.

ДО
Г- Н ДАНАИЛ КИРИЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО
ПРАВНИ ВЪПРОСИ
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

СТ А Н О В И Щ Е

ОТНОСНО: Законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс № 854-01-23, внесен от Искрен Василев Веселинов и група народни представители на 18.04.2018 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КИРИЛОВ,

Във връзка с Вашето писмо относно законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс (НК), № 854-01-23, внесен от Искрен Василев Веселинов и група народни представители на 18.04.2018 г., Министерството на правосъдието изразява следното становище:

- С § 1 на представения от вносителите законопроект се предлага изменение на разпоредбата на чл. 12, ал. 3 от НК, като в мотивите се посочва, че създаването на разпоредба с предложеното съдържание е предназначено да определи максимално ясно за гражданите - адресати на института на неизбежната отбрана, в кои случаи могат да се защитават с неограничена интензивност, без страх от възможността да бъде потърсена наказателна отговорност за причинените на нападателя вреди.

Предлаганата промяната на формулировката от „чрез проникване с насилие или взлом в жилище“ на „чрез противозаконно влизане в жилище“ е предназначена да разшири приложното поле на разпоредбата. То обхваща всички възможни варианти на влизане без съгласието на лицето, което обитава жилището. В мотивите се посочва също така, че предложението е съобразено и с основанията, поради които Конституционния съд обявява за

противоконституционни сходна редакция на чл. 12, ал. 3 от НК от 1997 г. (РКС № 19 от 21.09.1997 г. по к. д. № 13 от 1997 г.).

Становището на Министерството на правосъдието е, че уредбата на института на неизбежната отбрана в нашето законодателство е ясна и не поражда проблеми в практическото ѝ приложение. Многообразието на казусите, при които намира приложение този институт, предопределя и различното им решаване. Това е и причината, поради която е невъзможно да се постигне унифицираното им решаване, като решаващият орган - съдът при преценката си дали е приложим чл. 12, ал. 1, ал. 2 или ал. 3 от НК е длъжен да съобрази всички фактически обстоятелства, свързани с характера и опасността на нападението, както и дали вредите, причинени на нападателя, са в рамките на необходимите предели. Задължителни за приложение в практиката са Постановление на Пленума на ВС № 12 от 29.11.1973 г. по н. д. № 11/73 г. относно правото на неизбежна отбрана и Постановление № 2 от 16.XII.1957 г., изм. и доп. с Тълкувателно постановление № 7 от 06.VII.1987 г. на Пленума на ВС относно някои въпроси на умишлените убийства.

Не могат да бъдат приети за основателни изложените от вносителите мотиви, тъй като една действаща, ясно разписана и не бъдеща противоречия в практиката правна норма не се нуждае от промяна. С предлаганите промени на практика са загърбва принципът на съразмерност на защитата и нападението и се създават предпоставки за отблъскване на нападението чрез убийство или причиняване на увреждания при всяко нападение, без да се прави преценка на характера и опасността му, с оглед характеристиките на всеки отделен случай. Предложената редакция на чл. 12, ал. 3, т. 2 от НК води до дисбаланс на двата правнозащитени интереса на отбраняващия се и на нападателя и въвежда обективни критерии, при наличието на които се презюмира липсата на превишаване на неизбежната отбрана, което е недопустимо.

С предложението за промяна на чл. 12, ал. 3, т. 1 чрез използване на понятието „противозаконно влизане в жилище“ се разширяват случаите и възможните варианти на влизане в жилището без съгласието на обитателя му. Следва да се отбележи, че сега действащата редакция на чл. 12, ал. 3 от НК е била вече предмет на разглеждане от Конституционния съд по к. д. № 13 от 1997 г., Решение № 19 от 21 ноември 1997 г. на КС. В своето решение Конституционният съд е посочил, че за пределите на защитата освен от чл. 12, ал. 1 и 2 НК може да се съди и от чл. 2, ал. 2, буква „а“ от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи. Тази разпоредба дава основание да се определят границите на конституционна защита на правото на живот на нападателя с оглед защитата на правото на живот и други конституционни права на нападателя при законодателното уреждане на института на неизбежната отбрана. Съдържанието ѝ сочи наличието на признаци, които са свързани както с вида на застрашените от нападението права, представляващи засягане с незаконно насилие на дадено лице, така и с интензивността на това нападение, определяща се от абсолютната необходимост за лишаване от живот на нападателя. От това следва, че баланса между двете категории права - застрашените от засягане и тези, които могат да бъдат увредени, законодателят трябва да направи, като държи сметка и за характера, и за опасността на нападението.

• С § 2 се предлага изменение на разпоредбата на чл. 218б, ал. 1 и ал. 2, т. 1 от НК.

В действащата разпоредба на чл. 218б от НК законодателят е предвидил материалноправни предпоставки за приложението на административно-наказателна отговорност за дееца при изрично уредени в ал. 1 и 2 хипотези.

Предложената промяна в чл. 218б, ал. 1 от НК, целяща завишаване на санкцията, няма да е в съответствие с основните цели на наказателната отговорност, която предвижда смекчаване на наказанието при връщане или заместване предмета на престъплението. Това ще доведе до по-неблагоприятно нормативно третиране на лица, в случаите когато са възстановили нарушеното от тях имуществено състояние на пострадалия или при маловажност.

Предложението за заличаване на думите „общата стойност на предмета на които е над сто и петдесет лева“ в ал. 2, т. 1 на същия член, също не следва да бъде възприемано. По този начин ще отпадне разграничителният критерий между престъпление и административно нарушение, което ще доведе до нарушаване на принципно правила и необосновано завишаване на санкцията в незначителни случаи представляващи ниска степен на обществена опасност.

Предвид гореизложеното, Министерството на правосъдието счита, че не е налице обоснована необходимост от изменение на института на неизбежната отбрана и завишаването на санкцията в чл. 218б от НК.

МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО:

